

Dorst!

**Het verhaal van Martin,
waterwinner in Oeganda**

De serie World Wide Kidz bestaat uit boeken die gaan over kinderen in andere landen. Het zijn kinderen zoals jij. Ze spelen, kletsen, lachen en dromen over de toekomst. Maar er zijn ook verschillen. Kinderen in andere landen kunnen soms niet naar school, leven in oorlog of hebben niet genoeg te eten. Lees meer over deze kinderen in de serie World Wide Kidz. De volgende delen zijn verschenen:

Deel 1: *De dag van de golven* – Corien Oranje

Deel 2: *Kind van de oorlog* – Anne de Graaf

Deel 3: *Vlucht naar El Pozón* – Rina Molenaar

Deel 4: *Dans over de zee* – Anne de Graaf

Deel 5: *Leven achter prikkeldraad* – Bert Wiersema

Deel 6: *Miss India* – Rina Molenaar

Deel 7: *Dorst!* – Stephen D. Teeuwen

Kijk op www.wwkidz.nl

Dorst!

**Het verhaal van Martin,
waterwinner in Oeganda**

Stephen D. Teeuwen

Informatie voor docenten: over Oeganda en het thema 'water' is een lespakket beschikbaar, waarmee een projectweek in de bovenbouw van de basisschool, of de eerste klas van het voorgezet onderwijs kan worden georganiseerd. Ook zijn er lespakketten en/of leskisten voorhanden over Indonesië en het thema 'tsunami', Liberia en het thema 'burgeroorlog', Colombia en het thema 'ontheemden', Zuid-Afrika en het thema 'aids', Thailand en het thema 'vluchtelingen' en India en het thema 'kinderarbeid'.

Voor meer informatie en het reserveren van een lespakket/leskist, zie de site van World Wide Kidz: www.wwkidz.nl.

Dorst!

Het verhaal van Martin, waterwinner in Oeganda
Stephen D. Teeuwen

ISBN 978-90-8543-146-6
NUR 232, 283

Ontwerp omslag: BEEEP, grafisch ontwerp bno
Illustratie omslag: Roelof van der Schans
Opmaak binnenwerk: Gerard de Groot
Foto's: Stephen D. Teeuwen

Een uitgave in samenwerking met ZOA-Vluchtelingenzorg en Woord en Daad.

© 2010 STEPHEN TEEUWEN / UITGEVERIJ COLUMBUS - HEERENVEEN
Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij Columbus is onderdeel van Uitgeversgroep Jongbloed te Heerenveen

www.jongbloed.com
www.wwkidz.nl

Inhoudsopgave

Aanbeveling	7
Stel je voor ...	9
Hoofdstuk 1	11
Hoofdstuk 2	14
Hoofdstuk 3	21
Hoofdstuk 4	30
Hoofdstuk 5	38
Hoofdstuk 6	47
Hoofdstuk 7	55
Hoofdstuk 8	63
Hoofdstuk 9	70
Hoofdstuk 10	79
Hoofdstuk 11	85
Hoofdstuk 12	95
Woordenlijst	101
Informatie over Oeganda	102
1. Algemene informatie	102
2. De boeren van Noord-Oeganda	104
3. Op bezoek bij de Acholi's	106
4. Oorlog	108
5. Kindsoldaten	109
6. De wederopbouw	110
7. Water	112

8. Vies water	114
9. Waterwistjedatjes	114
WWKidz-organisaties	116
ZOA-Vluchtelingen zorg	116
Woord en Daad	117
Dankwoord	119

Aanbeveling

Ik vind WWKidz een prachtig project. Al lezend worden kinderen in Nederland betrokken bij hun leeftijdgenoten die in vaak bittere omstandigheden leven. Het is mooi dat kinderen boeken kunnen lezen over de vele problemen in derdewereldlanden. En mooi dat ZOA-Vluchtelingenzorg en Woord & Daad, die daar werkzaam zijn, bij dit initiatief betrokken zijn.

Maar naast de ellende in die delen van de wereld zijn er ook verhalen over hoop, doorzettingsvermogen en nieuwe kansen, zoals uit dit nieuwe boek uit de serie blijkt.

Ik was onlangs voor ZOA-Vluchtelingenzorg in Oeganda en zag daar met eigen ogen de verwoesting van jonge levens, omdat kinderen ingezet waren als kindsoldaten. Lege ogen, kapotte levens, bloedstollende en huiveringwekkende verhalen. En toch, ook weer de hoop, nieuw leven, ogen die weer gingen schitteren. Dat komt dankzij de onbaatzuchtige hulp van zoveel mensen, zowel hier in Nederland als daar in Oeganda.

En dat moet zo blijven. Daarom mag ook de nieuwe generatie hier kennis nemen van het soms moeizame leven van kinderen in landen die verwoest zijn en weer opkrabbelen.

Warm aanbevolen dus!

Andries Knevel

stel je voor . . .

Stel je voor dat je 's ochtends wakker wordt en je gezicht wilt wassen. In plaats van naar de badkamer te lopen, klim je uit je bed, sta je met je blote voeten op een vloer van aarde, en loop je naar buiten. Je steekt een zanderig erf over en loopt een hut binnen. In een hoek op de grond staat een teil. Je loopt erheen, maar de teil is leeg. Nee, hè. Geen water. Je denkt: 'Dan was ik me wel niet.' Maar drinken moet je wel, want je hebt dorst en het is warm. En iets anders dan water is er niet. Zucht. Dat wordt water halen. Buiten staat een grote jerrycan. Er kan twintig liter in, maar hij is leeg. Je neemt hem mee richting de waterpomp. Als je geluk hebt, woon je niet zo ver van de pomp. Een paar honderd meter. Dan ben je er zo. Als je pech hebt, zoals veel kinderen in Noord-Oeganda, waar dit boek zich afspeelt, moet je misschien wel drie of vier kilometer lopen. Of nog verder. En dan ben je er nog lang niet, want na het pompen en naar huis zeulen, moet het water thuis gekookt worden. Pas dan kun je het drinken of er eten mee bereiden. Want van ongekookt water kun je ziek worden. Doodziek. Al met al ben je uren bezig voordat je eindelijk kunt drinken. Je hebt het maar druk als je geen waterleiding in huis hebt ...

Zo is het voor kinderen in Noord-Oeganda. Sommigen, zoals de kinderen in dit boek, wonen dicht bij een natuurlijke spreng. Die hebben geluk. Maar ook zij moeten elke dag water halen. En ook zij moeten elke druppel water eerst koken. Als ze daarnaast nog andere taken hebben – zoals werken op de akkers – dan begrijp je wel dat er weinig tijd overblijft voor school. Als ze al schoolgeld kunnen betalen ...

Wat betekent het volgens jou om arm te zijn? ‘Geen geld hebben’, zul je misschien zeggen. Dat is waar. Maar wat dacht je van geen water hebben? Dan kost het je uren per dag om water te halen en dus heb je minder tijd voor school, spelen of verdienen. Of geen school? Dan leer je een heleboel dingen niet en kun je later geen baan krijgen. Of geen dokter in de buurt? Dan kun je door een ‘onschuldige’ ziekte zomaar komen te overlijden. Of geen ouders vanwege een oorlog? Dan voel je je vanbinnen vast en zeker ook heel arm.

Er zijn veel soorten armoede. In Noord-Oeganda, waar dit boek zich afspeelt, kom je ze haast allemaal tegen. De mensen daar hebben er dagelijks mee te maken. Dit boek gaat vooral over waterarmoede, maar ook over andere soorten armoede.

Gelukkig zijn arme mensen niet alleen maar arm. Als jij eens bij mensen in Noord-Oeganda op bezoek zou mogen gaan, zou je ontdekken dat ze ook heel rijk zijn. Misschien wel veel rijker dan wij westerlingen. Ze hebben veel tijd voor elkaar. Ze hebben veel voor elkaar over. Ze zijn heel gastvrij. Ze hebben veel kennis van de natuur. Ze houden van de buitenlucht en van hun land en hun tradities. Ze gaan respectvol met elkaar om (niet zoals ‘oom Alfons’ in dit verhaal!). Ze houden ervan om dingen samen te doen. Eten, dansen en meer van die mooie dingen.

Ik hoop dat je door het lezen van dit boek een beetje zult voelen hoe het is om arm te zijn, zodat je ook iets wilt gaan doen aan de armoede in landen als Oeganda. Maar ik hoop ook dat je ‘rijker’ wordt van jouw kennismaking met de mensen in dit verhaal. Daar is lezen toch ook voor bedoeld?

Stephen Teeuwen

H O O F D S T U K I

Martin rent en rent zo hard hij kan. Over het pad dat wegleidt van het erf van zijn schreeuwende oom Alfons naar de akkers. Zonder in te houden of om te kijken. Voorbij een scherpe bocht vliegt hij het bamboebos in. Tussen de bamboestammen door, de armen voor zich uit maaiend om neerhangende stengels en takken opzij te vegeen. Zijn blote voeten raken nauwelijks de stoppels en droge bladeren die de grond bedekken. Rennen, vliegen, springen, rakelings langs de scherpe punten van gekapte bamboestokken. Met een halve scheert hij onder een schuinstaande stam door en weer verder. Rennen, rennen, rennen.

Het bamboe gaat over in kniehoog gras, broos en verdord, met hier en daar een *oduru*¹. Hoort hij Alfons nog schreeuwen en snuiven? Hij weet het niet, het ritselen en knakken van grashalmen onder zijn voeten en het suizen in zijn oren bannen alle andere geluiden uit. Doorrennen zonder omkijken. In gedachten ziet hij de woede in de ogen van Alfons en schrikt er zo van, dat hij in de war raakt. Was het wel Alfons?

Terwijl hij zijn hart en longen voelt pompen, buigt hij af naar rechts. Het gezicht van Alfons vervormt zich in zijn gedachten tot een ander gezicht. Dat van een soldaat. Een herinnering van lang geleden, plotseling tot leven geroepen door de wilde vlucht. In Alfons' ogen zag hij dezelfde woede als toen in die van de soldaat. Dat opbollende oogwit, die rare stuiptrekking rond de bovenlip, die beangstigende uitbarsting van geschreeuw en rondvliegend speeksel. Dezelfde duivelachtige woede.

Het land helt hier naar beneden en hij vliegt over de grond. Hij heeft bijna het gevoel dat zijn voeten de grond zullen loslaten en

¹ Achter in dit boek is een woordenlijst opgenomen.

dat hij als een opgejaagde vogel door de takken heen het luchtruim in zal scheren. Hij springt over een kuil, wijkt uit naar links om een kreupelbosje te ontwijken. Lopen, vluchten voor de gevaarlijke man die hem op de hielen zit. Of het nu Alfons is of die schreeuwende soldaat die met een machinegeweer in de deuropening van zijn vaders hut stond, toen Martin 's avonds terugkwam van waterhalen.

Een krijsende stem boort zich in zijn trommelvliezen. 'Naar buiten!'

Martin ziet in gedachten de soldaat gebukt naar binnen gaan. In gedachten kijkt hij verlamd toe hoe zijn vader als een stuk vee naar buiten wordt gedreven, met de handen op het hoofd en de loop van het machinegeweer in zijn zij. Dan ziet hij vlak achter zijn vader voor het eerst het gezicht van de rebel. Die krankzinnige, bloeddoorlopen ogen, dat gezicht dat eruitziet alsof een boze geest er zijn intrek heeft genomen. Van schrik kijkt hij weg, maar het is te laat: die ogen kijken zo dwars door hem heen dat hij ze nooit meer zal kunnen vergeten, een spookgezicht dat hem zelfs in zijn dromen zal blijven achtervolgen.

'Rennen, Martin!' De stem van zijn vader knalt als een zweep door de lucht en voor hij het weet, heeft Martin de jerrycan met water laten vallen, is hij achter de hut gesprongen en zet hij het op een lopen. Zigzag tussen de hutten door, in de neervallende avond-schemering. Raketings achter een andere rebel langs, die zich net te laat omdraait. Nog meer hutten voorbij, dwars over het voetbalveldje met de van takken in elkaar geknutselde goals. Over de zandweg waar de legertroepen kwamen aanrollen toen de rebellen een maand eerder een aanval waagden. Het hoge olifantengras in, rennen, rennen, zonder inhouden of opkijken, snel als de wind, alsmaar verder, de bush in, het laagland, de veiligheid.

Hij staat stil. De pijn in zijn benen en borst heeft hem gedwongen om te stoppen. Met ingehouden adem luistert hij. Gekrijs? Snelle

voetstappen? Nee, toch niet, er is niemand in de buurt; hij hoort alleen de bries in de bomen en het razen in zijn eigen hoofd. Hij dwingt zichzelf stil te blijven staan, adem te halen. Buigt voorover met de ellebogen op de knieën om van de duizelingen in zijn hoofd af te komen.

Nu begint hij weer te horen en te voelen. Een roepende vogel. Koele lucht op zijn wangen. Gewone nachtgeluiden. Geen teken van menselijke aanwezigheid. Het ritselen van verdorde grashalmen in de bries. Hij ademt diep in en uit. Zijn hartslag neemt af, evenals de hitte op zijn gezicht en in zijn keel. Hij sluit zijn ogen een moment. Een gevoel van opluchting komt in hem op. Intense opluchting. Hij wordt bijna blij, zo opgelucht is hij. Er zit hem geen duivel of rebel op de hielen, het was maar een herinnering! De enige die hem achterna heeft gezeten is oom Alfons. En die heeft waarschijnlijk na tien stappen de achtervolging al gestaakt. Slome Alfons! Alfons, die nog te lomp is om zijn eigen speeksel binnen te houden – en al helemaal om Martin te pakken te krijgen, de snelste jongen van Wiakado. Slappe Alfons, die wel de stem en de blik van een duivel kan aannemen, maar het lijf heeft van een bejaarde baviaan.

Martin grinnikt in zichzelf. Die Alfons. Wat was die boos! En waarom? Om niks. Zoals altijd.

Hij dwaalt een paar tellen door het hoge gras, ziet in de duisternis de omtrekken van een gevallen boomstam en gaat erop zitten. Hij is gelukkig weggekomen – en nog met een mooi verhaal om tegen de andere jongens over op te scheppen ook. ‘Je had die Alfons moeten zien, jongen ...’ Maar waar het hem om te doen was, is mislukt. En daar kan Martin niet om lachen. Helemaal niet.

In gedachten gaat hij terug naar de ontmoeting met zijn oom eerder die dag.